

[Axel Kristensen.]

Der findes selvfølgelig en aftale i overenskomsten mellem tømrersvende og tømrermestre om, hvordan forskellige arbejder skal aflønnes, og der findes også en aftale om, hvordan en tømrersvend skal aflønnes, hvis en tømrermester lader ham lægge jernbjælker op. Under krigen fik entreprenørerne en overenskomst, hvorefter de gik ind på, at i de tilfælde, hvor der i overenskomsten mellem tømrersvende og tømrermestre var en bestemmelse om, hvad der skulle betales, skulle entreprenørerne respektere det. Derfor er entreprenører, der i dag bygger utraditionelt, og som laver det meste i jernbeton, forhindret i at bruge ufaglært arbejdskraft til dette. Ufaglærte arbejdere kunne udmærket godt lægge nogle jernbjælker op, men det må de altså ikke, de skal hente nogle tømrersvende. Der findes masser af den slags ting, idet kutymen jo har gyldighed som overenskomst, hvor det ikke direkte strider mod de gældende overenskomster.

Dernæst er forholdet jo dette, at de aftaler, der her binder, i mange tilfælde er truffet mellem underorganisationerne, altså mindre parter, som bliver bundet af dem, og som meget hyppigt ikke har nogen som helst interesse i at ændre dem. Det er da klart, at hvis en overenskomst mellem tømrersvende og tømrermestre giver disse mennesker en vis monopolstilling, så har de ingen interesse i at ændre den, mens det er i samfundets interesse, at forholdet bliver ændret. Det vil der imidlertid næsten ikke være nogen mulighed for, hvis der ikke kommer et vist pres udefra, der siger: nu skal disse forhold bringes i orden. Det er så tungt og så vanskeligt at slutte overenskomster ved de overenskomstforhandlinger, vi har hvert andet år; og at man midt under dette skulle rejse krav om at få ændret ting, som de to parter, der forhandler, i og for sig godt kan leve under, men som samfundsmæssigt set er forkerte, ja, det sker ikke.

Derfor er det ikke nok at sige, at parterne selv kan ordne disse ting; det må være en menneskeret, at man kan få lov til at udføre det arbejde, man evner at udføre; det kan ikke overlades til de to parter at udelukke andre. De må træffe alle de aftaler, de vil, der binder dem selv, men de

kan ikke have nogen ret til at træffe aftaler, der binder andre, og det er jo det, der sker ved disse aftaler.

Jeg mener ikke, at den konvention, ministeren nævnte, har nogen betydning i denne sammenhæng, for hensigten med den er jo blot den, at man ikke politisk må gribe ind og øve vold over for arbejdsmarkedets parter. Det er da helt klart, det vil jeg da heller ikke have man skal kunne; men det kan aldrig have været meningen, at man ikke kunne lave love, der regulerede dette marked og sikrede friheden. Så den konvention tror jeg ikke man skal påberåbe sig det mindste.

Der tales i forbindelse med disse spørgsmål stadig om uddannelse, omskoling o. s. v., og det kan da være meget udmærkede ting, men det giver jo ikke menneskeret til at lave det arbejde, de kan, hvis de kunne det i forvejen; det er det, det drejer sig om, det er, at mennesker må have ret til at lave det arbejde, de kan, altså også hvis de er omskoleet. Men jeg tror, det bliver meget svært at få lov til at omskole en; jeg skal selvfølgelig sætte en arbejdsmand i lære, og han kan stå i lære som smedevend og så udføre smedearbejde bagefter, det er klart, for så er han faglært; men at sige, at der er visse arbejder på vort mekaniske værksted, som en arbejdsmand udmærket kunne udføre i morgen uden at skulle stå i skole eller i lære i forvejen, fordi maskinerne er nogle helt andre end før i tiden, det kan jeg ikke få lov til, det er bundet. Der er ikke mindst tvivl om, at der er masser af områder, der er bundet; der er ikke tvivl om, at vi ved en frigivelse ville få en langt større produktivitet. Alt det, man siger om de resultater, der er nået, viser jo ikke noget om, hvad man kunne have nået, hvis der havde været frihed.

Ministeren siger, at på boligområdet har man nu altså gennem utraditionelt byggeri fået bragt det antal timer, der anvendes, ned til en tredjedel, eller hvor meget det er, og det er da rigtigt. Jeg synes, de ingeniører, der har klaret det, har været meget dygtige. Jeg talte med en af dem, der har gjort mest for det i Danmark i dag. Han deltager i Danmark og ude i verden i arbejder for 5 milliarder kr. byggeri; det er mere, end vi har i hele Danmark. Det er da klart,